

دیدگاه

دلایل نگرانی روسیه از بهار عربی

شعیب بهمن*

■ بهار عربی، به شدت سیاست خارجی روسیه را تحت تأثیر قرار داده است. به خصوص که روس‌ها در آغاز نسبت به تحولات تونس غافلگیر شدند؛ در مصر ابتدا به حمایت از حسنی مبارک پرداختند و سپس بر حل و فصل موضوع تأکید ورزیدند؛ در خصوص لیبی نیز مدودف و پوتین دچار اختلاف نظر شدند و در قبال تحولات یمن و بحرین سکوت کردند. در این بین سوریه یکی از مهم‌ترین کشورهای منطقه خاورمیانه محسوب می‌شود که همواره روابط نزدیکی با روسیه داشته است. از این رو در حالی که کشورهای غربی خواهان کناره‌گیری بشار اسد از قدرت شده و تحریم‌های تازه‌ای را علیه سوریه اعمال کرده‌اند، کرملین همچنان در برابر این خواسته غرب مقاومت می‌کند. علت اصلی این مقاومت را باید از یک سو در روابط دوجانبه میان مسکو و دمشق جست‌وجو کرد و از سوی دیگر به نگرانی‌های روسیه از پیامدهای بهار عربی نسبت داد.

نباید از یاد برد که در دوران جنگ سرد، شوروی به حمایت از حرکت‌های آزادی‌بخش ملت‌های عرب علیه اسرائیل و هژمونی آمریکا می‌پرداخت. در این راستا از اواخر دهه ۱۹۵۰ تا اواخر دهه ۱۹۸۰، سوریه مهم‌ترین متحد مسکو در منطقه خاورمیانه محسوب می‌شد. به نحوی که در آن دوران ارتش سوریه همواره توسط مدرن‌ترین جنگ‌افزارهای روسی مسلح می‌شد. در سال‌های پس از فروپاشی شوروی نیز روسیه نزدیکی خود را با سوریه در قالب تمایل جهت حل و فصل مسایل جهانی قرار داد که برخی از محوره‌ای آن شامل موارد زیر می‌شدند: ۱. مسکو قصد داشت در روند تعدیل روابط سوریه و اسرائیل (و از همین طریق، در روند تعدیل اوضاع در مناسبات لبنانی – اسرائیلی) شرکت کند.

۲. روسیه سعی می‌کرد نقش کنترل‌کننده برنامه‌های نظامی سوریه را بر عهده گیرد تا از تولید سلاح‌های کشتار جمعی در این کشور جلوگیری به عمل آرد.

۳. مسکو در چارچوب نزدیکی روابط با دمشق قصد داشت به ایفای نقش در مبارزه با تروریسم بپردازد. به این منظور روسیه باید طرف سوری را حداقل به کاهش حمایت از گروه‌های اسلامی در قسمت جنوبی لبنان متقاعد می‌کرد. همچنین مسکو از طریق سوریه تلاش می‌کرد با کانون‌های بنیادگرایی اسلامی روابط مستقیم برقرار کند و به این‌ترتیب بسیاری از مسایل مرتبط با چچن را حل و فصل کند.

مجموعه مسایل فوق باعث شده بود روسیه و سوریه طی سال‌های گذشته همواره از روابط نزدیکی با یکدیگر برخوردار باشند. به نحوی که در سال‌های پس از فروپاشی شوروی نیز سوریه به عنوان یکی از مهم‌ترین خریداران تسلیحات روسی در خاورمیانه شناخته می‌شد. با این حال به نظر می‌رسد روس‌ها علاوه بر روابط دوجانبه با سوریه، دست‌کم به پنج دلیل از سقوط بشار اسد و شعله‌ور شدن آتش قیام‌های مردمی در خاورمیانه و شمال آفریقا بیمناک هستند. این دلایل عبارت‌اند از:

۱. کرملین از تغییر رهبران جهان عرب و در پی آن، دگرگونی سیاست‌های حاکم بر این کشورها نگران است و به شدت منافع اقتصادی خود را در خطر می‌بیند. چنانکه تا کنون خسارات وارده به روسیه در عرصه نفت و گاز و صادرات تسلیحات، حدود ۲۵ میلیارد دلار برآورد شده است.

۲. الگو شدن قیام‌های عربی و گسترش آن به کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز، روسیه به شدت از بروز هرگونه تغییر و تحول غیرمنتظره و غیرقابل پیش‌بینی در مناطق پیرامونی خود بیمناک است. به خصوص اگر این تغییرات در کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز روی دهند، آنگاه بی‌ثباتی و ناپایداری سیاسی در سراسر منطقه گسترش خواهد یافت.

۳. گسترش بیداری اسلامی در خاورمیانه و تأثیر آن بر مسلمانان روسیه به خصوص در قفقاز شمالی. منطقه ۶۹ قفقاز شمالی یکی از بی‌ثبات‌ترین مناطق روسیه محسوب می‌شود که همواره درگیر افراط‌گرایی و اعمال تروریستی بوده است. مسلماً اگر بیداری اسلامی در خاورمیانه گسترش پیدا کند، آنگاه مرزهای جمهوری‌ها و بخش‌های مسلمان‌نشین روسیه را نیز در خواهد نوردید.

۴. اگرچه احتمال وقوع تحولات جهان عرب در روسیه تقریباً نامحتمل است، با این حال ممکن است قیام‌های عربی به تشدید دموکراسی‌خواهی در روسیه منجر شود و مردم این کشور را علیه سیاست‌های کرملین برانگیزد. به خصوص با توجه به فشارهای اقتصادی و گسترش فساد در برخی از حوزه‌های اقتصادی و اداری.

۵. افزایش حضور نظامی غرب به خصوص آمریکا در کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های روسیه در خصوص تحولات خاورمیانه به شمار می‌آید. در واقع روس‌ها نگران تهاجم نظامی غرب به سوریه و گسترش شعله جنگ به سایر کشورهای منطقه هستند.

✽ **پژوهشگر ارشد موسسه مطالعات ایران و اوراسیا**

فرید زکریا

سرهنگ قذافی تسلیم نخواهد شد. او تا آخر مبارزه می‌کند. قذافی شخصیتی بسیار متفاوت دارد. او کسی چون زین‌العابدین بن‌علی، حسنی مبارک یا بشار اسد

نیست. همه اینها بوروکرات یا فرزاندان بنیان‌گذارانی بودند که پس از پدران خود پا به عرصه قدرت گذاشتند اما قذافی خود بنیان‌گذار یک حکومت است. سرهنگ کودتا کرد و از دل یک کودتا پا به عرصه قدرت گذاشت. او شاید بیشتر شبیه به فیدل کاسترو باشد. با شخصیتی کاملاً کاریزماتیک، یک نظامی حرفه‌ای. قذافی مرد خطر است و ریسک می‌کند. او یک بوروکرات نیست

که شمشیرش را غلاف کند و بی‌سر و صدا در تاریکی شب میدان را خالی کند. چند سال پیش با قذافی در نیویورک مصاحبه کردم. باید بگویم که او بی‌تردید عجیب‌ترین رهبر خارجی است که من تاکنون با آنها مصاحبه داشته‌ام. به نظر می‌رسید سرهنگ از مواد مخدر استفاده کرده باشد. کاملاً از خود بی‌خود بود و عجیب به نظر می‌رسید. سرهنگ مدام بدون کوچک‌ترین توجهی

به آنچه در اطرافش می‌گذشت، به کتاب سبز خود اشاره و از آن نقل می‌کرد. مصاحبه با قذافی برای من مثل مصاحبه با «پدا»(یکی از شخصیت‌های اسطوره‌ای جنگ ستارگان) بود. شما احساس می‌کردید که فرزندانش شش‌دند تحت کنترل او هستند. کنترل فردی مرموز در فضایی اسرار آمیز.

منبع:سی‌ان‌ان

Reuters

سوریه در نظر بگیرند. این پیش‌نویس توسط ایالات متحده، بریتانیا، آلمان، فرانسه و پرتغال تهیه شده است. این کشورها در این پیش‌نویس، خواستار تحریم فوری بشار اسد و چندین مقام بلندپایه سوری شده‌اند. به گزارش رويترز تنظیم‌کنندگان این پیش‌نویس همچنین امیدوارند که سرکوب‌های دولتی سوریه در دادگاه بین‌المللی لاهه مورد بررسی قرار گیرد. این در حالی است که رییس‌جمهوری سوریه با ورود نمایندگان حقوق بشر سازمان ملل موافقت کرده است. همزمان با تحقیقات این گروه در سوریه، بنا به گفته‌های فعالان حقوق بشر سوری در تظاهرات اعتراضی در شهر حمص سه نفر از معترضان به دست نیروهای امنیتی کشته شدند. ناوی پپلای، کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل در نشست اضطراری شورای حقوق بشر سازمان ملل در خصوص تعداد کشته‌ها در سوریه گفت: «وضعیت

ناگوارى که به دلیل نقض (حقوق) و حملات بی‌رحمانه علیه معترضان منجرچو در آن کشور وجود دارد، ادامه توجه شما را می‌طلبد.» او افزود: «تاکنون بیش از ۲۲۰۰ نفر از زمان آغاز اعتراضات انبوهی که در اواسط مارس شروع شد کشته شده‌اند و بنا بر گزارش‌ها بیش از ۳۵۰ نفر از آغاز ماه رمضان در سراسر سوریه کشته شده‌اند.» فیصل خباز حمودی، سفیر سوریه در سازمان ملل، در واکنش به گزارش ناوی پپلای، با دفاع از دولت سوریه این ادعاها را «دروغ‌های محض» خواند. با این حال بشار اسد ضمن دفاع از بخشی از عملکرد نیروهای امنیتی در سوریه گفته بود: «همه آنهايي که در جنایت‌ها علیه شهروندان این کشور دست داشتند، مجازات خواهند شد. مطمئن باشید که هیچ گناهکاری چه نظامی و چه غیرنظامی، تیرنه نخواهد شد و هیچ فرد بی‌گناهی نیز مورد مواخذه قرار نخواهد گرفت.»

کنج استراتژیک اسرائیل

ایسنا؛ باراک گفت: دشمنان اسرائیل می‌خواستند روابط مصر و اسرائیل را از بین ببرند، اما اسرائیل هوشیارانه عمل کرد و با میانجیگری آمریکا تلاش‌هایی را آغاز کرد تا روابطش با مصر از بین نرود. وزیر دفاع اسرائیل افزود: این حماقت است که توافقنامه کمپ دبیود که بزرگ‌ترین کنج استراتژیک اسرائیل است، از بین برود.

اساس آن تأکید دارند که دیالو به دنبال پول است. اما حتی با لغو اتهام‌های استراوس کان در آمریکا او همچنان ممکن است به علت وجود شکایت مشابهی در فرانسه مورد پیگرد قرار گیرد. چراکه ترستان بانو، رمان‌نویس جوان فرانسوی هم کان را متهم به تلاش برای تجاوز جنسی کرده است و مقام‌های قضایی در حال بررسی این شکایت هستند. بازداشت دومینیک استراوس کان در ۱۴می در فرودگاه جی‌اف.کی نیویورک به جنجالی رسانه‌ای تبدیل شد که با استغای او از ریاست صندوق بین‌المللی پول همراه بود. او در حالی که سوار بر یک هواپیمای به مقصد فرانسه بود، بازداشت شد و دستبند به دست از فرودگاه خارج شد. پیش از حادثه ۱۴ ماه می، رییس سابق صندوق بین‌المللی پول که ۶۵ساله و متاهل است، یکی از یخت‌های اصلی برای پیروزی در انتخابات ریاست‌جمهوری فرانسه به شمار می‌رفت.

رییس پیشین صندوق بین‌المللی پول تبرئه شد

حکم بازداشت خانگی کان لغو شود. از جمله این موارد ادعای تجاوز گروهی به دیالو بر گینه بوده که بعدها دیالو تأکید کرد که این مطلب حقیقت نداشته، اما از آنجا که وی سال ۲۰۰۳ براساس همین ادعا موفق به دریافت پناهندگی از آمریکا شده بود، مجبور به تکرار گفته‌های پیشین خود بود. در عین حال دادستان پرونده تأکید دارد که دیالو چندی پیش در گفت‌وگوی تلفنی با یکی از دوستانش که در زندان است، به ثروت استراوس کان اشاره کرده است؛ اظهاراتی که موکلان کان بر

سرانجام قطار رسید

ایمنا؛ رهبر کره‌شمالی که با قطار به روسیه سفر کرده، دیروز وارد «ولان اوده» در شرق سیبری شد. «کیم جونگ ایل» قرار است امروز در روستایی در نزدیکی ولان اوده با دیمتری مدودف دیدار کند. این نخستین سفر کیم به روسیه در ۹ سال گذشته است. رهبر کره‌شمالی از مسافرت با هواپیمای می‌ترسد.

است. پلیس گفته است که نتایج آزمایش‌های پزشکی نشان می‌دهد که کان با خدمتکار هتل رابطه جنسی برقرار کرده است. با این حال وکلای کان با رد اتهام تجاوز گفته‌اند ارتباط جنسی این دو با رضایت طرفین انجام شده است. به گزارش آسوشیتدپرس، دادستانی سائروس ونس، دادستان منطقه منهتن یک زن را از اجرای عدالت در رابطه با پرونده تجاوز جنسی محروم کرده است. به گفته تاسوس، دادستان شواهد پزشکی قانونی و دیگر شواهد فیزیکی دیگر را نادیده گرفته

تظاهرات، راه جدید معترضان به انتخابات افغانستان

شرق: بحران تقلب در انتخابات افغانستان سرانجام به مرحله تظاهرات نامزدهای معترض و حامیان‌شان رسید. روز گذشته شهر کابل محل تجمع عده‌ای شده بود که خواستار اجرای حکم دادگاه استیناف بودند که اخیرا با

تایید تصمیم دادگاه ویژه رسیدگی به شکایات انتخاباتی، به حذف ۲۲نفر از نمایندگان مجلس و جایگزین کردن آنان با ۴۲نفر از نامزدهای معترض رای داده بود.

در مقابل، کمیسیون انتخابات افغانستان که از سوی حامد کزای به تصمیم‌گیری نهایی در مورد جنجال‌های انتخاباتی موظف شده بود، تنها ۹ نفر از نمایندگان مجلس

را سلب صلاحیت کرد.

نامزدهای معترض به نتیجه انتخابات افغانستان، این تصمیم کمیسیون انتخابات‌را نپذیرفته‌اند.

کمیسیون انتخابات افغانستان همزمان با اعلام تصمیم خود در مورد سلب صلاحیت ۹ نفر از نمایندگان مجلس، تأکید کرد که این تصمیم نهایی است و در آن تغییری وارد نخواهد شد. در این شرایط به نظر نمی‌رسد که جنجال‌های انتخاباتی افغانستان به این زودی پایان یابد؛

جهان

نگاه

عجیب مثل قذافی

دور

خودروهای برلین همچنان در آتش

■ ایسنا؛ آتش‌سوزی‌های شهر برلین آلمان درحالی برای هشتمین شب متوالی ادامه داشت که به گفته سخنگوی پلیس، شب سمنشین دست‌کم ۱۲ خودرو به آتش کشیده شد. پلیس آلمان با حدود ۲۶۰۰ مرساز و با به کارگیری هلی کوپتر، مقبله با این آتش‌سوزی‌ها را در دسترس کار قرار داده است. شهردار برلین به روزنامه «مامبورگر آبندبلت» گفت: ما نمی‌توانیم از کل شهر نگرهبانی کنیم و به کار گماشتن پلیس بیشتر در خیابان‌ها نیز به‌طور اتوماتیک به حل این مشکل کمک نمی‌کند.

حبس ابد برای دزدان دریایی

■ بی‌بی‌سی: دو مرد سومالیایی که در مقابل اتهام دزدی دریایی اقرار به گناه کرده بودند، در دادگاهی در آمریکا به حبس ابد محکوم شدند. آن دو نفر در یک آدریایی دست داشتند که به مرگ چهار ملوان آمریکایی منجر شد.برهان عبدالرحمان یوسف و علی عبدی محمد در میان ۱۱ نفری هستند که در ارتباط با قایق‌ریایی در ماه فوریه گذشته در آب‌های عمان اقرار به گناه کردند. صاحبان آن قایق و دو میهمان آنها بیش از ورود کماندوهای آمریکایی به ضرب گلوله کشته شدند.

نبردهای قبیله‌ای در سودان جنوبی

■ **دوچهارم**:سازمان ملل از پیکارهای خونین میان قبایل رقیب در سودان جنوبی خبر می‌دهد. به گفته فرستادگان سازمان ملل در محل، در ایالت جونگلی، از روز پنجشنبه تاکنون دست‌کم ۶۰۰ نفر کشته شده‌اند. سخنگوی سازمان ملل گفت که افزون بر آن، دست‌کم هزار نفر نیز در درگیری‌ها مجروح شده‌اند. سودان جنوبی از اول ژوئیه یک کشور مستقل است. در این کشور توسعه‌یافته آفریقایی، هر چند وقت یکبار درگیری‌های قبیله‌ای روی می‌دهد.

نزدیک

ادامه بمباران شمال عراق

■ بی‌بی‌سی:نیروی هوایی ترکیه برای دومین روز متوالی مواضع حزب کارگران کردستان را در کوهستان‌های شمال عراق بمباران کرد. این حملات پس از آن صورت گرفت که عملیات په‌ک‌ک ضد ارتش ترکیه ۹ کشته و ۱۴ مجروح بر جا گذاشت. ارتش ترکیه گفته‌است تااز کار نداشتن توان نظامی په‌ک‌ک، به حملات خود ادامه خواهد داد. منابع په‌ک‌ک، به خبرگزاری فرانسه گفتند عملیات نیروی هوایی ترکیه تلفاتی را بر این گروه وارد نکرده است.

نامزدی ۲۰۰ زن برای مجلس امارات

■ ایسنا؛ بیش از ۴۷۷ نفر برای حضور در انتخابات مجلس فدرال امارات‌متحده عربی نامزد شدند. بیش از ۲۰۰ نامزد زن برای حضور در مجلس امارات خود را کاندید کرده‌اند. این برای نخستین بار است که امارات شاهد حضور زنان در مجلس فدرال این کشور است. انتخابات مجلس فدرال امارات متحده عربی بیستم مهر امسال برگزار می‌شود. این مجلس دارای ۴۰ نماینده است که ۲۰ نماینده توسط امیر امارات انتخاب می‌شوند و ۲۰ نماینده دیگر توسط رای‌دهندگان از سراسر امارات متحده‌عربی انتخاب می‌شوند.

تکرار حمله به تانکرهای ناتو

■ آسوشیتدپرس: مردان مسلح در مرکز و شمال غرب پاکستان، دست‌کم هفت تانکر حامل سوخت برای نیروهای خارجی در افغانستان را به آتش کشیدند. هفته گذشته، انجمن مالکان تانکرهای نفت پاکستان خواستار حفاظت بیشتر از تانکرها توسط دولت پاکستان شده بود. این انجمن روز جمعه تهدید کرده بود که اگر دولت پاکستان در این‌باره اقدامی نکرد، ظرف ۲۴ ساعت حمل سوخت برای نیروهای ناتو را متوقف می‌کند. میزان قابل توجهی از سوخت و دیگر کالاهای غیرکشنده برای تأمین‌ان ناتو در افغانستان، از مسیر پاکستان عبور می‌کند.

مرگ رییس مجلس یمن

■ ایسنا؛ «عبدالعزیز عبدالغنی»، رییس مجلس یمن و یکی از مسئولان برجسته نظام علی عبدالله‌صالح، رییس‌جمهوری یمن که به علت انفجاری مسجد کاخ ریاست‌جمهوری در صنعا در ماه ژوئن به شدت مجروح شده بود، صبح روز دوشنبه در بیمارستان ریاض فوت کرد. او نخست‌وزیر سابق و معاون رییس‌جمهوری یمن شمالی پیش از اعلام وحدت یمن بود. قرار است او امروز در صنعا به خاک سپرده شود.

در این روز

۲۴اگوست ۱۹۴۹

ناتو در برابر بلوک شرق

■ هری ترومن رییس‌جمهور آمریکا اسناد نهایی تأسیس سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو)، را امضا کرد. پنج‌ماه پیش از این در تاریخ ۱۸مارس با چگونگی تأسیس این اتحادیه موافقت و اصول آن مورد تصویب اعضای اولیه این اتحادیه یعنی ایالات متحده،فرانسه،انگلستان،کانادا، هلند، بلژیک و لوکزامبورگ قرار گرفته بود. در یکی از اصول این پیمان تصریح شده است که حمله نظامی به یک کشور عضو به منزله حمله به همه اعضا تلقی خواهد شد. در پی امضای اسناد نهایی «ناتو»، این اتحادیه از ۱۷ژانویه ۱۹۵۰ آغاز به‌کار کرد و اول آوریل همان سال وزیران کشورهای عضو در لاهه اجتماع و طرح مقبله با گسترش شوروی را تصویب کردند. ژنرال آیزنهاور اولین فرمانده نیروهای ناتو و نخستین مقر آن در پاریس بود.

عکس: Reuters